

ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อ

๒ กลุ่มอายุ ที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา^{*}

พรทิพย์ เฉิดฉินนภา

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อ โดยเก็บข้อมูลชื่อของชาวไทลื้อที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ๒ กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี จำนวนกลุ่มละ ๖๐๐ ชื่อ รวมชื่อที่ใช้ในการศึกษา ๑,๒๐๐ ชื่อ ผลการศึกษาพบว่าชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป มี ๔ แบบ คือ แบบ ๑-๔ พยางค์ โดยชื่อที่ใช้ ๒ พยางค์พบมากที่สุด สำหรับชื่อชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี มี ๕ แบบ คือ แบบ ๑-๕ พยางค์ โดยชื่อที่ใช้ ๓ พยางค์พบมากที่สุด ด้านภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป ๓ ลำดับแรก ได้แก่ ภาษาไท ภาษาบาลีสันสกฤต และภาษาไทยประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต ตามลำดับ ส่วนภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี ๓ ลำดับแรก ได้แก่ ภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาไท และภาษาไทยประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต ตามลำดับ

^{*} บทความนี้ปรับจากส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาการตั้งชื่อของชาวไทลื้อที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา” ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยทำร่วมกับรองศาสตราจารย์อรพัช บวรรักษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังรอง เจียมวิจิตร และอาจารย์อำนาจ ปึกษาสุข ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว

Type of the Language in Two Age Groups' *Tai Lue* Names in Phu Sang District, Phayao Province

Pornthip Chertchinnapa

Abstract

The purpose of this article is to explore the naming process in *Tai Lue*. Data were collected from 1,200 participants residing in Phu Sang District, Phayao Province. They can be divided into two different age groups: 600 participants over 50 years old and the other 600 between 1-40 years old. The results show that the name of the former group consists of 1-4 syllables, with 2 syllables as the most popular while the latter consists of 1-5 syllables, with 3 syllables as the most popular. As for type of the language in *Tai Lue* names, the names of the former group are *Tai*, *Pali-Sanskrit* and *Tai plus Pali-Sanskrit*, respectively, while for the latter, the most popular are *Pali-Sanskrit*, *Tai*, and *Tai plus Pali-Sanskrit*, respectively.

บทนำ

ชาวไทลื้อในประเทศไทยเป็นกลุ่มชนที่ไม่ได้อยู่ในประเทศไทยมาแต่เดิม แต่ได้อพยพเข้าสู่ประเทศไทยสองเส้นทาง กลุ่มแรกอพยพจากแคว้นสิบสองปันนาผ่านลงมาทางแคว้นต่าง ๆ ของลุ่มแม่น้ำโขงและแม่น้ำคงหรือแม่น้ำสาละวิน ได้แก่ เมืองเชียงตุง เมืองยอง เมืองพยากของพม่า ผ่านเข้ามาทางอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย แล้วตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง อีกกลุ่มหนึ่งอพยพผ่านมาทางภาคตะวันตกของแคว้นพม่ามาทางแคว้นหลวงน้ำทา เมืองสิงของลาว ผ่านเข้ามาทางอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และผ่านเข้ามาสู่จังหวัดน่าน กลุ่มที่สองนี้ยังได้ขยายออกไปตั้งหลักแหล่งอยู่ที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยาด้วย (ณัฐพงษ์ เบญชา, ๒๕๕๓, น.๒) นอกจากนี้อำเภอเชียงคำแล้วในปัจจุบันชาวไทลื้อยังอาศัยอยู่มากที่อำเภอเชียงม่วน อำเภอปง และอำเภอภูซาง (วิไลภรณ์ พานอ่อง, ๒๕๕๒, น.๔๖๕๐)

ชาวไทลื้อในประเทศไทยจำนวนมากยังคงใช้ภาษาไทลื้อติดต่อกันในชีวิตประจำวัน และยังคงดำรงวัฒนธรรมแบบไทลื้อเช่นในอดีตแม้ว่าบางส่วนของเปลี่ยนแปลงไปบ้างแล้ว ทั้งนี้ชื่อและการตั้งชื่อเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งของคนในสังคมที่สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต ความคิดและความเชื่อ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของการใช้ภาษาของคนในสังคมด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อเพื่อดูว่าการใช้ภาษาของชาวไทลื้อที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ชื่อของชาวไทลื้อรุ่นเก่ากับรุ่นปัจจุบันว่ามีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาการตั้งชื่อของชาวไทลื้อที่จังหวัดพะเยาซึ่งเป็นจังหวัดที่มีชาวไทลื้อมากที่สุด ส่วนอำเภอที่จะใช้เป็นแหล่งเก็บข้อมูลครั้งนี้ได้แก่อำเภอภูซาง เพราะอำเภอนี้เป็นพื้นที่ที่มีความเข้มของภาษาไทลื้อมากที่สุดในจังหวัดพะเยาตามที่ปรากฏในแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ, ๒๕๔๗, น.๑๔๗) ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลชื่อของชาวไทลื้อจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรทั้งชื่อผู้ชายและชื่อผู้หญิงที่อาศัยอยู่ที่หมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๑๐ ตำบลสบง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา อันเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรไทลื้อมากที่สุด (กมล ไชยดิษฐ์, ๒๕๕๕) เมื่อได้ชื่อมาแล้วผู้วิจัยแยกรายชื่อของชาวไทลื้อออกเป็น ๒ กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุ

๕๐ ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี จำนวนกลุ่มอายุละ ๖๐๐ ชื่อ รวม ๒ กลุ่มอายุ จะได้ชื่อที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น ๑,๒๐๐ ชื่อ โดยการสุ่มเลือกรายชื่อที่ผู้วิจัยนำรายชื่อของชาวไทลื้อมาเรียงต่อกัน เริ่มจากหมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๑๐ ตามลำดับ แล้วเลือกรายชื่อของแต่ละกลุ่มอายุทุก ๓ รายชื่อ จนได้ครบจำนวนกลุ่มอายุละ ๖๐๐ รายชื่อ ทั้งนี้ชื่อที่ซ้ำกันผู้วิจัยจะเก็บชื่อเหล่านั้นไว้ทุกชื่อ

การศึกษามหาสารคามที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๒ ส่วน คือ จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อ และภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อ ๒ กลุ่มอายุ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อ

๑. จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทลื้ออายุ ๕๐ ปี ขึ้นไป

ชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป ตั้งชื่อโดยใช้คำที่มีจำนวนพยางค์ ๑-๔ พยางค์ ดังนี้

๑.๑ ชื่อที่มี ๑ พยางค์ มี ๒๒๔ ชื่อ เช่น เก็ง เขียน เงิน เมฆ แก้ว ไข่ คำ จันทร์ ดี บาง

๑.๒ ชื่อที่มี ๒ พยางค์ มี ๓๓๔ ชื่อ เช่น บัวหอม ประจบ ฟองจันทร์ ชันแก้ว บุญปิ่น อำนวย จินดา แสงเพ็ญ มานะ ละมัย

๑.๓ ชื่อที่มี ๓ พยางค์ มี ๔๐ ชื่อ เช่น ศุภคุณ พนิดา ทวีศักดิ์ นพรัตน์ ประกายทอง อรรถพงษ์ ทศนีย์ ศรีสวาท กาญจนา บุญทวี

๑.๔ ชื่อที่มี ๔ พยางค์ มี ๒ ชื่อ ได้แก่ อุปกายแก้ว และสุเมธินี

จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อ	ความถี่	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
๑ พยางค์	๒๒๔	๓๗.๓๓
๒ พยางค์	๓๓๔	๕๕.๖๗
๓ พยางค์	๔๐	๖.๖๗
๔ พยางค์	๒	๐.๓๓
รวม	๖๐๐	๑๐๐

๒. จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทลื้ออายุ ๑-๔๐ ปี

ชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี ตั้งชื่อโดยใช้คำที่มีจำนวนพยางค์ ๑-๕ พยางค์ ดังนี้

๒.๑ ชื่อที่มี ๑ พยางค์ มี ๑๖ ชื่อ เช่น ยอด เดียว ทอง ขาติ ตีบ กรุง จำ แจ่ว เดช พิศ

๒.๒ ชื่อที่มี ๒ พยางค์ มี ๑๗๖ ชื่อ เช่น ศรีคำ ขานนท์ ไพบูลย์ เทวา เนติ เพิ่มศักดิ์ สุภา ออมสิน ถาวร วลลี

๒.๓ ชื่อที่มี ๓ พยางค์ มี ๓๖๑ ชื่อ เช่น สมฤดี รัตติกาล อวรรรณ อุดมทรัพย์ นภัสสร กิตติศักดิ์ ปุณยนุช เบญจพร ดำรงพล ภูเนศ

๒.๔ ชื่อที่มี ๔ พยางค์ มี ๔๕ ชื่อ เช่น อัญมณี พจนาลย์ ยุทธพิชัย สุริวิภา ศรินภา ปรีดียาร วัชรภรณ์ มหัทธ พิชญานันท์ ชนิดาภา

๒.๕ ชื่อที่มี ๕ พยางค์ มี ๒ ชื่อ ได้แก่ ภัทรสุดา และศิริวัฒนา

จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี แสดงดังตารางต่อไป

ตารางที่ ๒ จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี

จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อ	ความถี่	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
๑ พยางค์	๑๖	๒.๖๗
๒ พยางค์	๑๗๖	๒๙.๓๓
๓ พยางค์	๓๖๑	๖๐.๑๗
๔ พยางค์	๔๕	๗.๕๐
๕ พยางค์	๒	๐.๓๓
รวม	๖๐๐	๑๐๐

หากนำข้อมูลการตั้งชื่อของชาวไทลื้อ ๒ กลุ่มอายุมาเปรียบเทียบกับ จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อของชาวไทลื้อข้างต้นแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓ จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทลื้อ ๒ กลุ่มอายุ

จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อ	ชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป	ชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี
	ค่าเฉลี่ยร้อยละ	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
๑ พยางค์	๓๗.๓๓	๒.๖๗
๒ พยางค์	๕๕.๖๗	๒๙.๓๓
๓ พยางค์	๖.๖๗	๖๐.๑๗
๔ พยางค์	๐.๓๓	๗.๕๐
๕ พยางค์	๐.๐๐	๐.๓๓
รวม	๑๐๐	๑๐๐

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป นิยมตั้งชื่อโดยใช้คำ ๒ พยางค์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖๗ รองลงมาได้แก่คำ ๑ พยางค์ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๓๓ ลำดับที่สามได้แก่คำ ๓ พยางค์ คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๗ ส่วนชื่อที่มี ๔ พยางค์ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓ และคนกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปไม่มีผู้ที่ตั้งชื่อโดยใช้คำ ๕ พยางค์เลย

ส่วนชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี นิยมตั้งชื่อโดยใช้คำ ๓ พยางค์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๑๗ รองลงมาได้แก่คำ ๒ พยางค์ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๓ ลำดับที่สามได้แก่คำ ๔ พยางค์ คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๐ ลำดับที่สี่ได้แก่คำ ๑ พยางค์ คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๗ ส่วนลำดับสุดท้ายได้แก่คำ ๕ พยางค์ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป นิยมตั้งชื่อโดยใช้ ๒ พยางค์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖๗ รองลงมาได้แก่ชื่อที่ใช้คำ ๑ พยางค์ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๓๓ ส่วนชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี นิยมตั้งชื่อโดยใช้คำ ๓ พยางค์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๑๗ รองลงมาได้แก่ชื่อที่มี ๒ พยางค์ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๓ ตามลำดับ ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าชาวไทลื้อรุ่นอายุ ๑-๔๐ ปี มีแนวโน้มที่จะตั้งชื่อที่มีจำนวนพยางค์มากขึ้นเมื่อเทียบกับชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของคนรุ่นเก่าอยู่ในสังคมที่มีความเรียบง่ายและยังมีความเป็น “ไท” สูง ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าคนกลุ่มนี้ยังได้รับอิทธิพลของสังคมส่วนกลางหรือสังคมเมืองหลวงไม่มากนัก สิ่งเหล่านี้จึงสะท้อนให้เห็นจากการตั้งชื่อที่สั้น ง่าย และมักเป็นคำที่ใช้เรียกสิ่งที่อยู่รอบตัว เช่น ไข่ เงิน บาง ส่วนชื่อที่มี ๒ พยางค์ ก็มักเป็นชื่อที่ใช้ภาษาไท เช่น บัวหอม และสายทอง อาจมีภาษาบาลีสันสกฤตง่ายๆ ปะปนบ้าง เช่น ฟองจันทร์ บุญปิ่น

ส่วนชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปีซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่ อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เช่น ด้านการศึกษาที่ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับภาษาบาลีสันสกฤต จึงนำความรู้ดังกล่าวมาใช้ประกอบศัพท์แล้วตั้งเป็นชื่อที่มีจำนวนพยางค์มากขึ้น อาทิ อุดมทรัพย์ ยุทธพิชัย ภูธเนศ เป็นต้น

ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้แบ่งกลุ่มภาษาที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทยออกเป็น ๑๐ ลักษณะ อาจแตกต่างกับตำราหรืองานวิจัยเล่มอื่น จึงขอลำถึงภาษาที่ใช้ตั้งชื่อของชาวไทยในงานวิจัยเรื่องนี้ ดังนี้

ชื่อที่ใช้ภาษาไทย หมายถึงชื่อของชาวไทยที่เป็นคำในภาษาตระกูลไท ซึ่งอาจเป็นภาษาไทยถิ่นเหนือ หรือไทยถิ่นกลางก็ได้ เช่น ตี๋บ บัวคำ

ชื่อที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤต หมายถึงชื่อของชาวไทยที่ใช้ภาษาบาลีหรือภาษาสันสกฤตล้วนๆ เช่น สุนทร อุดร

ชื่อที่ใช้ภาษาไทยประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต หรือชื่อที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤตประสมกับภาษาไทย หมายถึงชื่อของชาวไทยที่ใช้ภาษาไทยตามด้วยภาษาบาลีสันสกฤต เช่น ดวงฤดี แสงจันทร์ หรือชื่อที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤตตามด้วยภาษาไทย เช่น บุญมี จันทร์ดี

ชื่อที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤตประสมกับภาษาเขมร หมายถึงชื่อของชาวไทยที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤตตามด้วยภาษาเขมร เช่น จันทร์เพ็ญ หรือชื่อที่ใช้ภาษาเขมรตามด้วยภาษาบาลีสันสกฤต เช่น ผกามาศ แสงศักดิ์

ชื่อที่ใช้ภาษาเขมร หมายถึงชื่อของชาวไทยที่ใช้ภาษาเขมร เช่น เพล็จ พนม

ชื่อที่ใช้ภาษาไทยประสมกับภาษาเขมร หรือชื่อที่ใช้ภาษาเขมรประสมกับภาษาไทย หมายถึงชื่อของชาวไทยที่ใช้ภาษาไทยตามด้วยภาษาเขมร เช่น วันเพ็ญ หรือชื่อที่ใช้ภาษาเขมรตามด้วยภาษาไทย เช่น จรัสโฉม

ชื่อที่ใช้ภาษาจีน หมายถึง ชื่อของชาวไทยที่ใช้เฉพาะภาษาจีน เช่น เตียวเหมย^๖

ชื่อที่ใช้ภาษาไทยประสมกับภาษาจีน หมายถึง ชื่อของชาวไทยที่ใช้ภาษาไทยปนกับภาษาจีน ได้แก่ คำหมิง

ชื่อที่ใช้ภาษาอังกฤษ หมายถึงชื่อของชาวไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษ เช่น เซ็น^๗

^๖ จากการสัมภาษณ์ ผู้บอกภาษาบอกว่า คำว่าเตียวและเหมยมาจากภาษาจีน

^๗ จากการสัมภาษณ์ ผู้บอกภาษาอธิบายว่า ชื่อ “เซ็น” ตัดมาจากคำว่า “ลายเซ็น” ผู้วิจัยจึงจัดให้คำนี้เป็นชื่อที่มาจากภาษาอังกฤษ คือคำว่า “sign”

ชื่อที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ว่าเป็นภาษาใด หมายถึงชื่อที่ไม่สามารถจัดได้ว่าเป็นภาษาใด เนื่องจากไม่สามารถหาความหมายของชื่อได้ เช่น ลี เกร่ง ลักษณะภาษาในการตั้งชื่อดังกล่าวแบ่งตามกลุ่มอายุได้ดังนี้

๑. ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

๑.๑ ชื่อที่ใช้ภาษาไทย เช่น

เขียน	แก้ว
เคียน	เล็ก
เงิน	แดง
เต้า	แปง
เที่ยง	สี
เป้ง	แสง
เปล่ง	โย
เปลี่ย	ใจ
ไซ	ไว
คำ	ดี
ซุม	ตัน
ตัน	ทอง
บัวผัน	บัวตอง
บัวคำ	บัวคลี
คำแปง	คำน้อย

๑.๒ ชื่อที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤต เช่น

เกษม	กรวิชญ์
เจตน์	กฤษณา
เจษฎา	กาญจนา
เสรี	กิตติพงศ์
โชติ	กมล
โกศลศักดิ์	กนกเพชร

ณรงค์	ทวีศักดิ์
ชัชวาลย์	นิรันดร์
นพรัตน์	บุญธรรม
ประดิษฐ์	ปราณี
ปัญญา	ประเสริฐ
รักษ์	รัตน์

๑.๓ ชื่อที่ใช้ภาษาไทยประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต หรือชื่อที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤตประสมกับภาษาไทย เช่น

แสงจันทร์	ไท + บาลีสันสกฤต
เย็นจิต	ไท + บาลีสันสกฤต
กาบจันทร์	ไท + บาลีสันสกฤต
กิ่งศักดิ์	ไท + บาลีสันสกฤต
บัวจันทร์	ไท + บาลีสันสกฤต
สมเพชร	ไท + บาลีสันสกฤต
สมพงศ์	ไท + บาลีสันสกฤต
แจ่มจันทร์	ไท + บาลีสันสกฤต
บุญเป้ง	บาลีสันสกฤต + ไท
บุญมี	บาลีสันสกฤต + ไท
สิงห์คำ	บาลีสันสกฤต + ไท
จันทร์ฉาย	บาลีสันสกฤต + ไท
จันทร์ดี	บาลีสันสกฤต + ไท
จันทร์ฟอง	บาลีสันสกฤต + ไท
เสาร์คำ	บาลีสันสกฤต + ไท

๑.๔ ชื่อที่ใช้ภาษาเขมร เช่น

เจริญ	จำลอง
เฉลิม	ณอม
จำนง	บรรหาร

จำรัส	ประชุม
จรัญ	สงวน
จรุญ	สงัด
สนอง	สง
สังเวียน	สำเนียง
สำรวจ	สำรวจ

๑.๕ ชื่อที่ใช้ภาษาเขมรประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต ได้แก่

เพ็ญศรี	เขมร + บาลีสันสกฤต
ผกาพรรณ	เขมร + บาลีสันสกฤต
เฉลิมศักดิ์	เขมร + บาลีสันสกฤต
เพ็ญจันทร์	เขมร + บาลีสันสกฤต
จันทร์เพ็ญ	บาลีสันสกฤต + เขมร

๑.๖ ชื่อที่ใช้ภาษาไทยประสมกับภาษาเขมร ได้แก่

วันเพ็ญ	ไทย + เขมร
แสงเพ็ญ	ไทย + เขมร
ประกายทอง	เขมร + ไทย

๑.๗ ชื่อที่ใช้ภาษาจีน ได้แก่

เตี๋ยว	เหมย
ซา	

๑.๘ ชื่อที่ใช้ภาษาไทยประสมกับภาษาจีน ได้แก่ คำหมิง

๑.๙ ชื่อที่ใช้ภาษาอังกฤษ มี ๑ ชื่อ ได้แก่ เช่น

๑.๑๐ ชื่อที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ ได้แก่

เกร่ง	ริ
นาลี	เซนต์
แต้ว	ติ่ม
ชน็อค	ลี
หยุย	หวิน

สวิน

พจนนา

ไล

มานัด

พักยม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่าชาวไทยลื้ออายุ ๕๐ ปีขึ้นไป นิยมตั้งชื่อด้วยภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือภาษาบาลีสันสกฤต อันดับต่อมาคือภาษาไทยประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต นอกจากนั้นยังปรากฏการตั้งชื่อด้วยภาษาเขมร ภาษาบาลีสันสกฤตประสมกับภาษาเขมร ภาษาไทยประสมกับภาษาเขมร ภาษาจีน และภาษาอังกฤษตามลำดับ ดังจะแสดงให้เห็นตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ ความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละของภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป

ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อ	ความถี่	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
ไทย	๒๖๑	๔๓.๕๐
บาลีสันสกฤต	๑๘๓	๓๐.๕๐
ไทย + บาลีสันสกฤต	๗๖	๑๒.๖๗
เขมร	๔๙	๘.๑๗
บาลีสันสกฤต + เขมร	๖	๑.๐๐
ไทย + เขมร	๕	๐.๘๓
จีน	๓	๐.๕๙
ไทย + จีน	๑	๐.๑๗
อังกฤษ	๑	๐.๑๗
ไม่สามารถจัดกลุ่มได้	๑๕	๒.๕๐
รวม	๖๐๐	๑๐๐

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปภาษาที่นิยมใช้ในการตั้งชื่อตามความถี่คำร้อยละได้ดังนี้

ภาษาที่ชาวไทยลูกกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป นิยมใช้ในการตั้งชื่อ ๓ ลำดับแรก ได้แก่ ภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๐ ภาษาบาลีสันสกฤตคิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕๐ ภาษาไทยประสมกับภาษาบาลีสันสกฤตคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๗ ตามลำดับ

ส่วนลำดับต่อ ๆ มาได้แก่ภาษาเขมรคิดเป็นร้อยละ ๘.๑๗ ภาษาบาลีสันสกฤตประสมกับภาษาเขมร คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐ ภาษาไทยประสมกับภาษาเขมรคิดเป็นร้อยละ ๐.๘๓ ต่อมาคือภาษาจีนคิดเป็นร้อยละ ๐.๖๖ และลำดับสุดท้ายคือภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ ๐.๑๗

จะเห็นได้ว่าชาวไทยลูกกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปนิยมใช้ภาษาไทยในการตั้งชื่อมากที่สุด และส่วนใหญ่มักเป็นคำพยางค์เดียว เช่น แก้ว แดง แปะ เป้ง คำ แสง เป็นต้น หากเป็นชื่อที่ประสมกับภาษาไทยด้วยกันมักเป็นคำที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า บัว คำ แสง เช่น บัวผัน บัวคำ บัวทอง บัวผาย บัวคลี่ คำมี คำแปง คำน้อย คำหมาย แสงเวียน แสงตาล แสงนิน แสงปิง เป็นต้น

ลำดับรองลงมาก็คือการตั้งชื่อด้วยภาษาบาลีสันสกฤต ซึ่งภาษาบาลีสันสกฤตที่ใช้ในการตั้งชื่อก็คือคำพยางค์เดียว และคำสองพยางค์ เช่น โชติ เสาร์ จิตร ชัย พจน์ พัฒน์ มงคล มนัส อุไร อุรา วิชัย นงลักษณ์ บุญศรี ปราโมทย์ นิพนธ์

๒. ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทยลูกอายุ ๑-๔๐ ปี

๒.๑ ชื่อที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤต เช่น

เบญจพร	เจษฎากร
เบญจวรรณ	เนติกาญจน์
กนกวรรณ	เศรษฐวุฒิ
กรกนก	เสถียรพงษ์
กัญญารัตน์	จุลจักร
กาญจณี	ณัฐพล
ชญาณิศ	ณัฐภัทร

๒.๒ ชื่อที่ใช้ภาษาไทย เช่น

แก้ว	แสงเดือน
แสงดาว	แสงทอง
แสงหล้า	กิ้งดาว
น้ำฝน	น้ำหวาน
สายทอง	สายฝน

๒.๓ ชื่อที่ใช้ภาษาไทยประสมกับภาษาสันสกฤต เช่น

สมจิต	ไท + บาลีสันสกฤต
ดวงฤดี	ไท + บาลีสันสกฤต
สมเพชร	ไท + บาลีสันสกฤต
สมพงษ์	ไท + บาลีสันสกฤต
สมฤดี	ไท + บาลีสันสกฤต
สมศักดิ์	ไท + บาลีสันสกฤต
สมพร	ไท + บาลีสันสกฤต
สุขใจ	บาลีสันสกฤต + ไท

๒.๔ ชื่อที่ใช้ภาษาเขมร เช่น

เฟด็จ	เสมอ
บรรเจิด	บรรหาร
พนม	สกรรจ์
อำนาจ	จำลอง

๒.๕ ชื่อที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤตประสมกับภาษาเขมร เช่น

ผกามาศ	เขมร + บาลีสันสกฤต
แสงวงศ์	เขมร + บาลีสันสกฤต
คณินิจ	เขมร + บาลีสันสกฤต
ทองศักดิ์	เขมร + บาลีสันสกฤต

๒.๖ ชื่อที่ใช้เป็นภาษาไทยประสมกับภาษาเขมร ได้แก่

พิมผกา	ไท + เขมร
วันเพ็ญ	ไท + เขมร
จรัสโฉม	เขมร + ไท

๒.๗ ชื่อที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ ได้แก่

อิมทิวรา	ละแนน
อนพิทย์	อืด
แคทสุริยา	ทวิท
ดุซาร์กร	ไตรเย็บ

จากข้อมูลทีกล่าวนำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี นิยมตั้งชื่อด้วยภาษาบาลีสันสกฤตมากที่สุด รองลงมาคือภาษาไทย และภาษาไทยประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต นอกจากนี้ยังปรากฏการตั้งชื่อด้วยภาษาเขมร ภาษาบาลีสันสกฤตประสมกับภาษาเขมร ภาษาไทยประสมกับภาษาเขมรตามลำดับ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๕ ความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละของภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี

ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อ	ความถี่	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
บาลีสันสกฤต	๕๑๔	๘๕.๖๖
ไท	๓๓	๕.๕๐
ไท + บาลีสันสกฤต	๒๔	๔.๐๐
เขมร	๑๒	๒.๐๐
บาลีสันสกฤต + เขมร	๖	๑.๐๐
ไท + เขมร	๓	๐.๕๐
ไม่สามารถจัดกลุ่มได้	๘	๑.๓๔
รวม	๖๐๐	๑๐๐

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปภาษาที่นิยมใช้ในการตั้งชื่อตามความถี่คำร้อยละ ได้ดังนี้

ภาษาที่ชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี นิยมใช้ในการตั้งชื่อ ๓ ลำดับแรก ได้แก่ ภาษาบาลีสันสกฤต คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖๖ ภาษาไท คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๐ ภาษาไท ประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐ ตามลำดับ

ลำดับต่อๆ มาได้แก่ ภาษาเขมร คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐ ภาษาบาลีสันสกฤต ประสมกับภาษาเขมร คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๐ และลำดับสุดท้ายคือภาษาไทยประสมกับ ภาษาเขมร คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๐

จะเห็นได้ว่าชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี นิยมใช้ภาษาบาลีสันสกฤตในการตั้งชื่อมากที่สุด และส่วนใหญ่มักเป็นคำ ๓ พยางค์ เช่น ชญานนิศ เนติกาญจน์ เสถียรพงษ์ เป็นต้น ส่วนลำดับรองลงมาคือชื่อที่ใช้ภาษาไทยและชื่อที่ใช้ภาษาไทยประสมกับภาษาบาลีสันสกฤตซึ่งมีจำนวนไม่ต่างกันมากนัก ชื่อกลุ่มนี้มีมีเป็นจำนวนมากที่หมายถึงทรัพย์สินสิ่งของมีค่า เช่น แก้ว สายทอง แสงทอง สิ่งที่มีความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น แสงเดือน แสงดาว สายฝน และความเหมาะสม การเปรียบเทียบ เช่น สมจิต. สมฤดี สมพร สมเพชร

ส่วนชื่อของชาวไทยลื้อทั้งในกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี ที่ไม่สามารถระบุว่าเป็นภาษาใดได้นั้น เป็นชื่อที่เมื่อตรวจสอบจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๖) พจนานุกรมภาษาไทยเปรียบเทียบกับกรุงเทพฯ เชียงใหม่ ไทยลื้อ ไทยดำ (๒๕๒๕) พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง (๒๕๔๗) พจนานุกรมล้านนาไทย (๒๕๒๓) พจนานุกรมคำเมือง (๒๕๕๑) พจนานุกรมบาลี-ไทย (๒๕๓๙) คำยืมในภาษาไทย (๒๕๔๕) การเปลี่ยนแปลงของภาษา: คำยืมในภาษาไทย (๒๕๒๖) รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาแล้ว ผู้บอกภาษาไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นภาษาใด ผู้วิจัยจึงจัดให้ชื่อดังกล่าวเป็นชื่อที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้

ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าชื่อเหล่านี้อาจเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่สะกดหรือเขียนผิด เช่น ชื่อทวิท น่าจะมาจาก ทวิช หรือชื่อนั้นอาจเป็นภาษาปากที่ติดมาจากคำหลาย พยางค์ เช่น ชื่อหวิน น่าจะมาจาก ถวิล เป็นต้น นอกจากนี้ชื่อบางชื่อ เช่น ตีม์ แต่ว์ ก็จัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย แม้ว่าชื่อดังกล่าวจะมีผู้ใช้ตั้งเป็นทั้งชื่อจริงและชื่อเล่นกันทั่วไป และ

อาจใช้เป็นคำแสดงลักษณะหรือบุคลิกของคนได้ก็ตาม แต่งานวิจัยนี้จะยึดความหมายตามที่ปรากฏในพจนานุกรมและความหมายจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเป็นหลัก จากข้อมูลภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทยอีกกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี สามารถเปรียบเทียบเป็นตารางให้เห็นได้ชัดเจนดังนี้

ตารางที่ ๖ ค่าเฉลี่ยร้อยละของภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทยทั้ง ๒ กลุ่มอายุ

ภาษาที่ใช้ตั้งชื่อ	ชื่อของชาวไทยอีกกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป	ชื่อของชาวไทยอีกกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี
	ค่าเฉลี่ยร้อยละ	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
ไทย	๔๓.๕๐	๕.๕๐
บาลีสันสกฤต	๓๐.๕๐	๘๕.๖๖
ไทย + บาลีสันสกฤต	๑๒.๖๗	๔.๐๐
เขมร	๘.๑๗	๒.๐๐
บาลีสันสกฤต + เขมร	๑.๐๐	๑.๐๐
ไทย + เขมร	๐.๘๓	๐.๕๐
จีน	๐.๖๖	๐
อังกฤษ	๐.๑๗	๐
ไม่สามารถจัดกลุ่มได้	๒.๕๐	๑.๓๔
รวม	๑๐๐	๑๐๐

หากนำข้อมูลการตั้งชื่อของชาวไทย ๒ ระดับอายุมาเปรียบเทียบกันจะพบว่าชาวไทยอีกกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป นิยมตั้งชื่อโดยใช้ภาษาไทยเป็นลำดับแรก และตั้งชื่อโดยใช้ภาษาบาลีสันสกฤตเป็นลำดับรองลงมา ส่วนชาวไทยอีกกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี นิยมตั้งชื่อโดยใช้ภาษาบาลีสันสกฤตเป็นลำดับแรก และตั้งชื่อโดยใช้ภาษาไทยเป็นลำดับรองลงมาที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะผู้ที่ตั้งชื่อให้ชาวไทยอีกกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปเป็นคนรุ่นเก่า

มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย จึงตั้งชื่อเป็นภาษาไทยที่เข้าใจง่าย หากให้ชื่อที่เป็นภาษาบาลีสันสกฤต ก็มักเป็นคำพยางค์เดียวและสองพยางค์เป็นส่วนมาก เช่น รัตน เจตน์ กมล ปัญญา

ส่วนการที่ชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี ใช้ภาษาบาลีสันสกฤตในการตั้งชื่อมากที่สุดนั้นน่าจะเป็นเพราะผู้ที่ตั้งชื่อให้ชาวไทยลื้อกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีความรู้เกี่ยวกับภาษาบาลีสันสกฤตมากขึ้น สภาพสังคมทันสมัยขึ้น ผนวกกับค่านิยมในสังคมสมัยใหม่ที่นิยมตั้งชื่อลูกหลานให้มีความหมายที่ดีงามเป็นสิริมงคลแก่เจ้าของชื่อ และภาษาบาลีสันสกฤตนั้นก็ก็เป็นภาษาที่ถือว่าเป็นภาษาสูง มีความไพเราะทั้งในด้านเสียง ทั้งยังมีความหมายที่ดี จึงทำให้คนกลุ่มนี้ตั้งชื่อด้วยภาษาบาลีสันสกฤตเป็นจำนวนมากที่สุด รวมทั้งชื่อที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤตก็มักเป็นคำสามพยางค์ขึ้นไป เช่น เกียรติศักดิ์ เจษฎากร จุฑาทิพย์

นอกจากนี้ยังพบว่าชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปนิยมตั้งชื่อโดยใช้ภาษาเขมรในสัดส่วนมากกว่าชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี ถึงร้อยละ ๖.๑๗ ที่เป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นเพราะชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี นิยมตั้งชื่อด้วยภาษาบาลีสันสกฤตมากขึ้น เนื่องจากค่านิยมในสังคมสมัยใหม่ที่นิยมตั้งชื่อลูกหลานด้วยภาษาบาลีสันสกฤต เพราะถือว่าเป็นภาษาสูง มีความไพเราะทั้งในด้านเสียง อีกทั้งยังให้ความหมายที่ดี เป็นสิริมงคลแก่เจ้าของชื่อ จึงส่งผลให้ภาษาเขมรลดบทบาทลงและนำมาใช้ในการตั้งชื่อลดลงด้วยนั่นเอง

บทสรุป

จากการศึกษาพบว่าชื่อของชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป มี ๔ แบบ คือ แบบ ๑-๔ พยางค์ โดยจำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะมี ๑-๒ พยางค์ สำหรับชื่อชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี มี ๕ แบบ คือ แบบ ๑-๕ พยางค์ โดยจำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี ส่วนใหญ่จะมี ๒-๓ พยางค์ โดยเฉพาะชื่อที่ใช้ ๓ พยางค์มีมากถึง ๓๖๑ ชื่อ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๑๗ ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นเพราะคนในสมัยก่อนมีจำนวนน้อย วิธีการตั้งชื่อนิยมนิยมใช้คำไทยซึ่งมักเป็นคำสั้นๆ ไม่ซับซ้อน ต่อเมื่อสังคมไทยขยายตัวออกไป มีการรับภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้มากขึ้น มีจำนวนคนเพิ่มขึ้น การตั้งชื่อจึงเปลี่ยนแปลงไป

ใช้ภาษาอื่นเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจจะเพื่อให้เกิดความไพเราะ มีความหมายดี มีความแปลกใหม่ ตลอดจนเพื่อหลีกเลี่ยงชื่อที่ซ้ำซ้อน ด้วยเหตุนี้การตั้งชื่อจึงมีจำนวนพยางค์เพิ่มขึ้นไปด้วย ทั้งยังมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนพยางค์เพิ่มมากขึ้นกว่า ๓ พยางค์อีกด้วย สังเกตได้จากจำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อของชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี จะมีชื่อที่ใช้ ๔ พยางค์ถึง ๔๕ ชื่อ ในขณะที่กลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปมีเพียง ๒ ชื่อเท่านั้น นอกจากนี้จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อของชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี ยังเริ่มมีชื่อที่ใช้ ๕ พยางค์แล้ว

สำหรับผลการวิเคราะห์ภาษาที่นิยมใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทยลื้อ พบว่าภาษาที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป มี ๙ แบบ คือ ภาษาไท ภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาไทประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาบาลีสันสกฤตประสมกับภาษาเขมร ภาษาไทประสมกับเขมร ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ และชื่อที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ ชาวไทยลื้อกลุ่มนี้จะใช้ภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือภาษาบาลีสันสกฤต

ส่วนภาษาที่ใช้ตั้งชื่อชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี มี ๗ แบบ คือ ภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาไท ภาษาไทประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาบาลีสันสกฤตประสมกับภาษาเขมร ภาษาไทประสมกับภาษาเขมร และชื่อที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ ชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี จะใช้ภาษาบาลีสันสกฤตมากที่สุด สันนิษฐานได้ว่าเนื่องจากภาษาบาลีสันสกฤตเข้ามาอยู่ในสังคมไทยเป็นเวลานานแล้ว และเป็นภาษาที่ใช้ในคำสอนของพระพุทธศาสนา การใช้ภาษาบาลีสันสกฤตในการตั้งชื่อจึงเป็นความนิยมเพื่อความเป็นสิริมงคล นอกจากนี้ภาษาบาลีสันสกฤตยังเป็นภาษาที่ฟังไพเราะ มีความแปลก ต่างจากการใช้ภาษาไทยแต่เดิมซึ่งอาจจะดูล้าสมัย ทั้งนี้ความนิยมใช้ภาษาบาลีสันสกฤตในการตั้งชื่อของชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปนั้น แม้อยู่ในลำดับรองจากการใช้ภาษาไทย แต่ก็จัดว่ายังมีผู้นิยมใช้มาก เมื่อเทียบกับความนิยมใช้ภาษาไทย กล่าวคือ ใช้ภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๐ ในขณะที่ใช้ภาษาบาลีสันสกฤตถึงร้อยละ ๓๐.๕๐ ส่วนการใช้ภาษาไทยที่ตั้งชื่อของชาวไทยลื้อกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี แม้อยู่ในลำดับที่สองรองจากการใช้ภาษาบาลีสันสกฤต แต่นับว่ามีจำนวนน้อยมากเพียงร้อยละ ๕.๕๐ เท่านั้น ทำให้เห็นว่าความนิยมใช้ภาษาบาลีสันสกฤตในการตั้งชื่อมีมากในทุกกลุ่มอายุ และความนิยมนี้มีเพิ่มขึ้นตามกลุ่มอายุที่ลดลง ส่วนความนิยมใช้ภาษาไทยในการตั้งชื่อนั้นลดลงให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นเพราะชาวไทยลื้อต้องการ

ปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมส่วนกลางหรือสังคมเมืองหลวง ที่ปัจจุบันในสังคมส่วนกลางหรือสังคมเมืองหลวงนิยมตั้งชื่อบุคคลโดยใช้ภาษาบาลีสันสกฤต ทั้งนี้เป็นเพราะภาษาบาลีสันสกฤตเป็นภาษาที่ได้รับการยอมรับว่ามีศักดิ์ศรี คือมีความไพเราะและมีความเป็นสิริมงคลเนื่องจากใช้ในคำสอนของพระพุทธศาสนาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับการตั้งชื่อในสังคมเมืองอาจได้รับอิทธิพลของการตั้งชื่อตามตำราทักษา^๔ ซึ่งนิยมนำภาษาบาลีสันสกฤตมาใช้ในการตั้งชื่อเพื่อความเป็นสิริมงคล การปรับตัวของชาวไทลื้อให้สอดคล้องกับสังคมส่วนกลางหรือสังคมเมืองหลวงดังกล่าวจึงนำเอาการใช้ภาษาบาลีสันสกฤตมาใช้ในการตั้งชื่อ โดยเริ่มได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นตามกลุ่มอายุที่ลดลงดังกล่าว

จากประเด็นข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของวรางคณา สว่างตระกูล (๒๕๔๐) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการตั้งชื่อของคนไทยในกรุงเทพมหานคร ในประเด็นลักษณะของภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อตามตัวแปรอายุ ผลการวิจัยเกี่ยวกับที่มาของภาษาปรากฏว่าชื่อของกลุ่มอายุมากจะมีที่มาของภาษาที่เป็นภาษาต่างประเทศน้อยกว่าชื่อของกลุ่มอายุน้อย กล่าวคือ ชื่อของกลุ่มอายุมากมีที่มาของภาษาเป็นภาษาไทยมากกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมด (ร้อยละ ๕๖.๗) ตามมาด้วยภาษาบาลีสันสกฤต (ร้อยละ ๓๑.๗) ส่วนชื่อของกลุ่มอายุน้อยมีที่มาของภาษาเป็นภาษาบาลีสันสกฤตสูงเกือบร้อยละ ๙๐ และมีที่มาของภาษาเป็นภาษาไทยเพียงร้อยละ ๓.๘ นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยาศรี มูลสวัสดิ์ (๒๕๓๕) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการตั้งชื่อของชาวล้านนาในจังหวัดเชียงราย ในประเด็นของลักษณะการใช้ภาษาในการตั้งชื่อจริง โดยแบ่งคนเป็น ๔ กลุ่มอายุ คือ ๖๑ ปีขึ้นไป ๔๑-๖๐ ปี ๒๑-๔๐ ปี และ ๑-๒๐ ปี พบว่าคนกลุ่มอายุแรกจะใช้ภาษาไทยล้านนามากที่สุด และชื่อที่ใช้คำภาษาบาลีกลับเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในกลุ่มอายุที่น้อยลง

^๔ ลักษณะการตั้งชื่อที่คนไทยนิยมกันมากที่สุด คือเลือกใช้ภาษาในการตั้งชื่อให้ถูกต้องตามตำราทักษา (สุภาพรณ ณ บางช้าง, ๒๕๒๗, น.๑๐๗)

หนึ่งเป็นที่น่าสนใจเกิดความนิยมใช้ภาษาบาลีสันสกฤตในการตั้งชื่อนั้นยังสัมพันธ์กับจำนวนพยางค์ที่ใช้ในการตั้งชื่อ เพราะเมื่อชาวไทยอีกกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป นิยมชื่อที่ใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ จำนวนพยางค์ที่ใช้ตั้งชื่อก็น้อยลงไปด้วย เพราะภาษาไทยมักใช้คำง่าย ๆ สั้น ๆ ไม่ซับซ้อน ในขณะที่ชาวไทยอีกกลุ่มอายุ ๑-๔๐ ปี นิยมตั้งชื่อโดยใช้ภาษาบาลีสันสกฤต จำนวนพยางค์ในการตั้งชื่อจึงเพิ่มขึ้น เพราะภาษาบาลีสันสกฤตมีการสร้างคำที่ซับซ้อนกว่า ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของจรูญศรี มูลสวัสดิ์ (๒๕๓๕) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการตั้งชื่อของชาวล้านนาในจังหวัดเชียงราย พบว่าชื่อจริงในกลุ่มอายุ ๑๑ ปีขึ้นไป ส่วนมากจะเป็นคำภาษาไทยล้านนา (ร้อยละ ๘๓.๐๔) ซึ่งภาษาไทยล้านนาส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว จึงมีผลต่อจำนวนพยางค์ของชื่อเหล่านั้น ส่วนในกลุ่มอายุที่น้อยลงจะใช้คำภาษาไทยลดลง และหันไปใช้ภาษาบาลีสันสกฤตมากขึ้น จำนวนพยางค์ในชื่อจริงของคนล้านนาจึงเพิ่มขึ้นด้วย

บรรณานุกรม

หนังสือ วิทยานิพนธ์ และบทความ

- คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (๒๕๒๕). *พจนานุกรมภาษาไทยเปรียบเทียบกับกรุงเทพ เชียงใหม่ ไทยลื้อ ไทยดำ*. ม.ป.ท.
- จริญญา ธรรมโชโต. (๒๕๔๐). *การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อเล่นของคนไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาศาสตร์.
- จัญญศรี มูลสวัสดิ์. (๒๕๓๕). *การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของชาวล้านนาในจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขาวิชาภาษาศาสตร์.
- จารุวรรณ พรมวัง. (๒๕๓๖). *การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมบางประการของชาวไทยลื้อ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สาขาวิชามานุษยวิทยา.
- เจริญ มาลาโรจน์, ศักดินรินทร์ ชาวจิ๋ว และ ยุทธการ ชันชัย. (๒๕๕๑). *พจนานุกรมคำเมือง*. กรุงเทพฯ: วิษ.
- ชมพูนุท โพธิ์ทองคำ. (๒๕๔๑). *การตั้งชื่อของชาวกะเหรี่ยงไป ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขาวิชาภาษาศาสตร์.
- ชวินทร์ สระคำ และ จำลอง สารพัดนึก. (๒๕๓๘). *พจนานุกรม บาลี-ไทย* (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์พันธ์.
- ณัฐพงษ์ เบญญา. (๒๕๔๓). *ลักษณะของภาษาไทยที่บ้านทุ่งมอก ตำบลบ้านม่วง อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, สาขาวิชาจารึกภาษาไทย.
- นันทนา รณเกียรติ. (๒๕๓๑). *ลักษณะการตั้งชื่อเล่นในภาษาไทย*. ใน *ภาษาและภาษาศาสตร์*, (๖), ๓๕๐-๖๒.
- ประชัน รักพงษ์. (๒๕๓๕). *การศึกษานู๋บ้านไถลื้อในจังหวัดลำปาง*. ลำปาง: กิจเสรีการพิมพ์.
- ประชัน รักพงษ์. (๒๕๔๒). "ลื้อ." *สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, ๖๐๑๙-๖๐๓๐.
- ประยูร ทองศิริ. (๒๕๒๖). *การเปลี่ยนแปลงของภาษา: คำยืมในภาษาไทย*. วิทยาลัยครูนบุรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย.
- แปลก ศิลปกรรมพิเศษ. (๒๕๒๙). *พจนานุกรมคำพ้องไทย-มลายู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พนมพร นิธิภูมิ. (๒๕๔๕). *คำยืมในภาษาไทย* (ท.๓๒๑). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย.
- มณี พยอมยงค์. (๒๕๒๓). *พจนานุกรมล้านนาไทย*. ม.ป.ท.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (๒๕๒๕). พจนานุกรมภาษาไทยเปรียบเทียบกับกรุงเทพฯ เชียงใหม่ ไทยลื้อ
ไทยดำ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะมนุษยศาสตร์.

รพีพร รักมนุษย์. (๒๕๓๘). การใช้ภาษาของชาวไทยลื้อในหมู่บ้านเชียงบาน ตำบลเชียงบาน อำเภอ
เชียงคำ จังหวัดพะเยา: การศึกษาทางมานุษยคดีด้านการพูด. วิทยานิพนธ์การศึกษ
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพฯ: นานมีบุค
กพิมพ์.

เรืองเดช ปิ่นเชื่อนขัตติย์. (๒๕๓๑). ภาษาถิ่นตระกูลไทย (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วรางคนา สว่างตระกูล. (๒๕๔๐). การศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อจริงของคนไทยในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สาขาวิชาภาษาศาสตร์.

วีโลภรณ์ พานอ่อง. (๒๕๔๒). "พะเยา, จังหวัด." สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ. กรุงเทพฯ:
มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, น.๔๖๓๕-๔๖๔๔.

สมใจ แซ่ไคว้ และวีระพงศ์ มีสถาน. (๒๕๔๑). สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลื้อ. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

สุภักสร วรณปลุก. (๒๕๕๕). เอกสารบรรยายสภาพทั่วไปของบ้านสบบง. ม.ป.พ.: ม.ป.ท.

สุภาพรณ ณ บางช้าง. (๒๕๒๗). การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. (๒๕๔๗). แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อุดม รุ่งเรืองศรี (ผู้รวบรวม). (๒๕๔๗). พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง เล่ม ๑. เชียงใหม่:
โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

อุดม รุ่งเรืองศรี (ผู้รวบรวม). (๒๕๔๗). พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง เล่ม ๒. เชียงใหม่:
โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. ข้อมูลทั่วไปจังหวัดพะเยา: ประวัติศาสตร์ความเป็นมา.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕, จาก <http://www.phayao.go.th/au/history.php>
แผนที่จังหวัดพะเยา. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕, ดัดแปลงจาก [http://cssckmutt.in.th/
demo_pvgis/PVsystems/images/map/NN33P.jpg](http://cssckmutt.in.th/demo_pvgis/PVsystems/images/map/NN33P.jpg)

แผนที่จังหวัดพะเยา. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕, ดัดแปลงจาก [http://previously.doae.
go.th/prompt/2552/090305_02/Disco1/MAIN/PY/Map/IPY_08.jpg](http://previously.doae.go.th/prompt/2552/090305_02/Disco1/MAIN/PY/Map/IPY_08.jpg)

รู้จักพะเยา. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕, จาก <http://www.visitphayao.com/th/info/history>

สัมภาษณ์

กมล ไชยติยะ. สัมภาษณ์, ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕.

แก้ว ปิงสุแสน. สัมภาษณ์, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๕.

จ้อย วงศ์ใหญ่. สัมภาษณ์, ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๕.

จันทร์เพ็ญ จันกิเสน. สัมภาษณ์, ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๕.

จำตุ่ง จันกิเสน. สัมภาษณ์, ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

เจษฎา รวมสุข. สัมภาษณ์, ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕.

นิตยา รวมสุข. สัมภาษณ์, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๕.

บัวคำ ธนะปาน. สัมภาษณ์, ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

บาง ใจคำสุข. สัมภาษณ์, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕.

บุญธรรม ยี่สิบแสน. สัมภาษณ์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕.

พร ใจคำสุข. สัมภาษณ์, ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

พระครูวิธาน พิพัฒน์กิจ, เจ้าอาวาสวัดสบบง. สัมภาษณ์, ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

พระสุจินต์ชนะ รวมสุข. สัมภาษณ์, ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

มณฑิยา คงคำเป่า. สัมภาษณ์, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๕.

มณี จันกิเสน. สัมภาษณ์, ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕.

ลาวัลย์ ใจคำสุข. สัมภาษณ์, ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

วันเพ็ญ รวมสุข. สัมภาษณ์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕.

วิศิษ หอมอ่อน. สัมภาษณ์, ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๕.

ศิริวรรณ นามวงศ์. สัมภาษณ์, ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕.

สมชาย วงศ์ใหญ่. สัมภาษณ์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕.

สมพน พึ่งพวง. สัมภาษณ์, ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

สุภัคสร วรณปลูก. สัมภาษณ์, ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

แสงตาล สบบง. สัมภาษณ์, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๕.

หมั่น จันกิเสน. สัมภาษณ์, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕.

อำนวย อำขำ. สัมภาษณ์, ๗ สิงหาคม ๒๕๕๕.